

Současný stav invaze a neobvyklá lokalita korbikuly asijské

Korbikula asijská (*Corbicula fluminea*) je jedním z nepůvodních a zároveň invazních druhů mlžů, které postupně dobývají území Evropy včetně České republiky. Korbikula pochází z jihovýchodní Asie, odkud byla introdukována zřejmě asijskými přistěhovalci do Severní Ameriky a z té po několika desítkách let (kolem r. 1980) doputovala lodní dopravou (pravděpodobně s balastní vodou) do Evropy. Na naše území pronikla Labem z Německa a byla zde poprvé zjištěna v r. 1999. Na stránkách tohoto časopisu jsme si o ní mohli přečíst v článku věnovaném měkkýšům přistěhovalcům (Živa 2003, 4: 173–175).

Korbikula asijská je mlž velikosti zhruba naší okružanky říční (*Sphaerium rivicola*), tzn. s rozměry schránky 20–35 (50) mm, patřící do čeledi *Corbiculidae*. Kromě uvedeného druhu se v Evropě šíří další zástupce tohoto rodu označovaný jako *C. fluminalis* nebo *C. cf. fluminalis*. Jeho taxonomické zařazení zůstává prozatím předmětem diskuzí a není úplně jasné, o jaký druh jde. Oba druhy v Evropě najdeme především ve větších řekách, ale také v jezerech nebo kanálech, kde se živí filtrováním fytoplanktonu. Zajímavostí je, že se rod *Corbicula* v Evropě běžně vyskytoval v některých interglaciálech, a to většinou v jejich pozdějších fázích předcházejících nástupu dalšího glaciálu. Existuje tedy určitá analogie současného stavu se situací v řadě předchozích interglaciálů a není divu, že se korbikula asijská v posledních letech intenzivně šíří a nynější evropské podmínky jí vyhovují. Obvykle se z Evropy z interglaciálů uvádí jediný druh – *C. fluminalis*, který je však odlišný od druhu *C. fluminalis* (*C. cf. fluminalis*) vyskytujícího se zde v současnosti.

Po prvních nálezech v Labi na přelomu tisíciletí byla invaze korbikuly sledována a postupně se potvrdilo její šíření proti proudu řeky. V současnosti je známa z Labe, prozatím po Týnec nad Labem. Byla však již zaznamenána také v dolním

toku Vltavy (po Nelahozeves, včetně plavebního kanálu Vraňany – Hořín) a Ohře (po Terezín) a překvapivě pozorována v některých menších přítocích Labe, jakým je např. potok Vlkava u Kostomlat nad Labem. Vzhledem k výskytu v Dunaji na Slovensku k nám zřejmě pomalu postupuje i od jihu a nemusí být daleko doba, kdy se objeví v Moravě či Dyji. Na většině lokalit však představuje mlže, jehož koncentrace nepřekračuje 100 jedinců na m² a má tedy velmi daleko k maximálním hustotám kolem 2 500 jedinců známým z Velké Británie a už vůbec nedosahuje 131 000 jedinců na m², které se uvádějí z Kalifornie v Severní Americe. Nicméně od r. 2009 je sledována neobvyklá lokalita na rozhraní středních a severních Čech, kde korbikula dosahuje zatím největší známé koncentrace na našem území.

Jde o betonový kanál vedoucí vodu z odkaliště Elektrárny Mělník do Labe jižně od obce Horní Počaply. Korbikula asijská zde byla poprvé zjištěna ve výše zmíněném r. 2009 už v obrovských populacích, kdy živí jedinci a prázdné schránky tvořili v tomto asi 1–1,5 m širokém kanálu prakticky jediný „sediment“ ve vrstvě o mocnosti až 20 cm. Zajímavé je, že ještě v r. 2002, kdy byl naposledy tento kanál zkoumán, se zde vůbec nevyskytovala. Dnes žije již od prvních metrů kanálu, který začíná



„vodotryskem“ (asi 2 m vysoká betonová trubka postavená kolmo) na konci zatrubněného přívodu vody z vlastních odkališť. Orientačně byla měřena koncentrace korbikuly na několika plochách o rozměrech 50 × 50 cm a v přepočtu na 1 m² kolísala hustota v rozmezí 1 045–4 224 živých jedinců, tedy výrazně vyšší než na jiných místech České republiky a srovnatelná s nejvyššími hustotami tohoto mlže nalezenými v Evropě. Koncentraci přesahující 100 000 jedinců popisovanou ze Severní Ameriky, si však lze jen těžko představit.

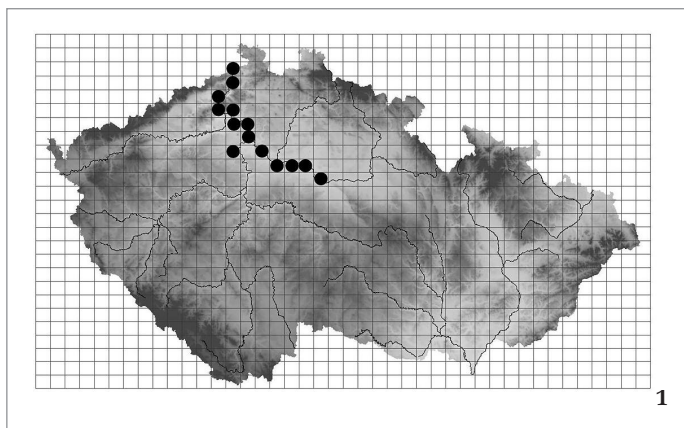
Jak je z příspěvku patrné, korbikula se nejenom velmi rychle a intenzivně šíří, ale dokáže v našich podmínkách obsadit i antropogenně silně ovlivněnou tekoucí vodu. Bude proto velice zajímavé sledovat její další postup.

1 Současné známé rozšíření korbikuly asijské (*Corbicula fluminea*) v České republice. Orig. L. Beran; s využitím podkladové mapy Agentury ochrany přírody a krajiny ČR

2 Lastury korbikuly asijské.

Foto S. Krejčík

3 Betonový kanál vedoucí z odkaliště Elektrárny Mělník u Horních Počapel. Živí jedinci a schránky korbikuly asijské pokrývají ve vysoké vrstvě dno kanálu. Foto L. Beran



1



2